

Examining the Cause of Errors among Iranian Language Learners in the Use of Russian Prefixal verbs: The Case Study of B.A Students

Vol. 12, No. 4, Tome 64
pp. 345-372
October & November 2021

Seyedeh Safoora Ghalebandi¹ , Mohammad Reza Mohammadi^{2*} ,
Miryla Ahmadi³ , & Hadi Baharloo⁴

Abstract

The present article examines the errors of Persian language students (undergraduate) in translating commonly used derivative verbs from Russian to Persian. In order to do this research, some of the most frequently used derivative verbs in Russian language textbooks intended for teaching prefixal verbs to foreign speakers are examined. Also, the Russian-Persian bilingual dictionaries that are used as one of the educational tools in students' classrooms are studied and analyzed. According to the present study, the problems created for Persian-speaking students while learning Russian derivative verbs are not limited to their lack of knowledge about the Russian prefixal verbs, but this problem is closely related to the educational resources available in teaching the subject of the verb to Persian-speakers. On the other hand, it can be inferred that the problems created while learning Russian derivative verbs are also related to the shortcomings in the curricula of universities and higher education institutions. The main question of the current research is to investigate the causes of making errors in Persian language students in using Russian derivative verbs. It should be mentioned that the purpose of this study is to find the reasons for making errors by Persian language students in translating the Russian verb and also to provide a suitable solution to eliminate the problems created while teaching this category of speech.

Keywords: Prefixal verbs, Error, Translation, Russian language, Persian language

Received: 10 October 2020
Received in revised form: 13 November 2020
Accepted: 5 December 2020

1. PhD in Russian Language Department, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-3446-8042>

2. Corresponding author: Associate Professor, Department of Russian Language, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran; *E-mail:* mrmoham@modares.ac.ir,

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-2547-972X>

3. Associate Professor, Department of Russian Language, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran; ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-2812-2408>

4. Associate Professor, Department of Russian Language, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran; ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-7473-4638>

The purpose of this research is to obtain information that helps us to understand the reasons for these errors, and when any scientific activity, both in the field of education and in the field of learning prefixal verbs, we pay more attention. It seems that Persian language learners' unfamiliarity with the grammatical features of Russian verbs, lack of appropriate and standard textbooks, language learners' unfamiliarity with verb word-building concepts in Russian are the main reasons for errors in learning Russian prefixal verbs in Persian language classrooms. In this article, the authors try to provide a suitable solution to improve the learning process of Russian prefixal verbs and improve the educational quality by showing the mistakes of Persian language learners as well as the problems and shortcomings that cause these mistakes. In this article, the authors examine students' error in translating high-frequency prefixal verbs from two perspectives: 1) Errors that are divided into six categories: lexical, morphological, syntactic, idiomatic, stylistic and lexical errors; 2) The reasons for these errors are divided into two categories: Insufficient knowledge of Persian-speaking students about language structures as well as problems in the Russian-Persian bilingual dictionary used in Persian-speaking classrooms. In order to eliminate possible errors of language learners while learning and using frequently used Russian prefixal verbs or to reduce the possibility of these errors occurring, the authors have offered various solutions. One of these strategies, which is very important, goes back to how to choose Russian prefixal verbs during the course. Since every Russian verb has the ability to combine with countless prefixes and convey a new meaning, it is therefore recommended to use prefixal verbs in textbooks that have a higher frequency than other regular verbs.

that the frequency of non-derived verbs and prefixal verbs in many cases have no relation to each other.

It should not be forgotten that the frequency of verbs alone can not help in the choice of verbs in the compilation of the textbook, because during a study of the Russian frequency dictionary (Л.Н. Засорина, 1997) we came

to the conclusion. For example, among the verbs, the non-derivative verb "быть" has a higher frequency, while among the prefixal verbs, the verb "посмотреть" is in the first place in this respect.

This means that non-derivative verbs may be lower in frequency, but verbs derived from the same verb may be higher in frequency.

This shows that more care must be taken in the selection of prefixal verbs in order to compile textbooks

By the way, we have already mentioned that the verb prefixes in Russian have several meanings, some of which are more frequent.

As a result, it is clear that when choosing prefixal verbs during the course, it is necessary to consider prefixes that are more commonly used as prefixal verbs.

دوماهنامه بین‌المللی

۱۲د، ش ۴ (پیاپی ۶۴) مهر و آبان ۱۴۰۰، صص ۳۴۵-۳۷۲

مقاله پژوهشی

DOR: 20.1001.1.23223081.1400.12.4.3.5

بررسی دلایل ایجاد خطاهای زبان‌آموزان ایرانی در کاربرد افعال پیشوندی روسی: در سطح کارشناسی

سیده صفورا قلعه‌بندی^۱، محمدرضا محمدی^{۲*}، میریلا احمدی^۳، هادی بهارلو^۴

۱. دکتری گروه آموزش زبان روسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.
۲. دانشیار گروه زبان روسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.
۳. دانشیار گروه زبان روسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.
۴. استادیار گروه زبان روسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۹/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۷/۱۹

چکیده

مقاله حاضر به بررسی خطاهای دانشجویان فارسی زبان (دوره کارشناسی) در ترجمه افعال پیشوندی پرکاربرد از روسی به فارسی می‌پردازد. جهت انجام این پژوهش، برخی از افعال پیشوندی پرکاربرد موجود در کتاب‌های آموزشی زبان روسی که برای تدریس افعال پیشوندی به خارجی‌زبانان در نظر گرفته شده‌اند، مورد بررسی قرار می‌گیرند. همچنین فرهنگ‌های دوزبانه روسی - فارسی که به‌منزله یکی از ابزارهای آموزشی در کلاس‌های درس دانشجویان فارسی زبان مورد استفاده قرار می‌گیرند، بررسی و تحلیل شده‌اند.

بر اساس پژوهش حاضر، مشکلات ایجاد شده برای دانشجویان فارسی‌زبان به‌هنگام یادگیری افعال پیشوندی روسی فقط به عدم دانش کافی آنان از مقوله فعل پیشوندی روسی محدود نمی‌شود، بلکه این مشکل ارتباط تنگاتنگی با منابع آموزشی موجود در تدریس مبحث فعل به فارسی‌زبانان دارد. از سوی دیگر می‌توان چنین استنباط کرد که مشکلات ایجاد شده حین یادگیری افعال پیشوندی روسی با کمبودهای موجود در برنامه‌های آموزشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی نیز ارتباط تنگاتنگ دارد. سؤال اساسی تحقیق جاری بررسی علل ایجاد خطاهای دانشجویان فارسی‌زبان در به‌کارگیری افعال پیشوندی روسی است. گفتنی است هدف این پژوهش، یافتن دلایل بروز خطا از سوی دانشجویان فارسی زبان در ترجمه فعل روسی، و همچنین ارائه راه حلی مناسب برای ازمیان برداشتن مشکلات ایجاد شده به‌هنگام تدریس این مقوله از گفتار است.

واژه‌های کلیدی: فعل پیشوندی، خطا، ترجمه، زبان روسی، زبان فارسی.

E-mail: mrmoham@modares.ac.ir

* نویسنده مسئول مقاله:

۱. مقدمه

زبان وسیله‌ای برای عینیت بخشیدن به تصورات بشر و نیز انتقال آن‌ها به دیگر نسل‌هاست. به بیان دیگر، واقعیت‌های زندگی انسان را می‌توان در زبان و گفتار جست‌وجو کرد. زبان نه‌تنها ابزاری برای برقراری ارتباط میان افرادی است که در یک جامعهٔ زبانی زندگی می‌کنند، بلکه می‌تواند نقش بسزایی در ایجاد ارتباط با دیگر جوامع ساکن بر روی این کرهٔ خاکی ایفا کند. ضرورت ایجاد ارتباط زبانی با دیگر جوامع نیز یکی از دلایل بسیار مهم در پیشرفت‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و صنعتی کشورهاست. به‌منظور ایجاد ارتباط با دیگر جوامع و تبادل اطلاعات با آن‌ها، پیش از هرچیز ضروری است تا با زبان خارجی به‌منزلهٔ زبان مقصد، آشنایی کافی و به آن تسلط کافی داشته باشیم. علاوه‌برآن، استفادهٔ درست و به‌جای واژگان، ارکان جمله و رعایت قواعد زبانی را می‌توان یکی از مهم‌ترین عواملی دانست که تأثیری ژرف بر انتقال صحیح اطلاعات و ارتباط با دنیای پیرامونمان می‌گذارد.

با توجه به آنچه پیش از این بدان اشاره شد، لازم است خاطر نشان کنیم که هر زبان استانداردها و ویژگی‌های منحصربه‌فرد خود را داراست که یادگیری درست و استفادهٔ به‌جا از آن‌ها از مهم‌ترین وظایفی است که هر فرد علاقه‌مند به یادگیری زبان‌های خارجی باید از آن‌ها پیروی کند. درغیراین‌صورت هرگونه لغزش و انحراف از قوانین زبان مقصد موجب ایجاد خطا و درنتیجه موجب به‌وجود آمدن گفتاری کاملاً نادرست خواهد شد که از ایجاد ارتباط صحیح و انتقال مفاهیم صحیح جلوگیری به‌عمل خواهد آورد. زبان روسی به‌دلیل داشتن ویژگی‌های صرفی و نحوی مختص به خود در شمار زبان‌هایی است که فراگیری آن برای بیشتر خارجی‌زبانان همراه با مشکلات فراوان است. یکی از مشکلات اصلی موجود در یادگیری زبان روسی از سوی دانشجویان فارسی‌زبان به ویژگی صرفی بودن زبان روسی و تقابل بسیار زیاد آن با زبان فارسی که زبانی تحلیلی بوده و فاقد شکل‌های صرفی اسم است، برمی‌گردد (Ovchinnikova, 1966, p. 9).

در زبان روسی، یکی از اجزای کلام که فراگیری آن در کلاس‌های درس فارسی‌زبانان با مشکلات و سختی‌های عدیده‌ای همراه است، فعل است. فعل به‌منزلهٔ هستهٔ اصلی هر گفتار نقش بسزایی در جمله ایفا می‌کند. در زبان روسی، این جزء مستقل از کلام با داشتن مقوله‌های دستوری مخصوص به خود (همانند نمود، گونه، وجه و غیره) ازجمله مفاهیمی

است که فرایند درک، یادگیری و به کار بردن آن برای دانشجویان فارسی زبان، و به خصوص دانشجویانی که در مقاطع ابتدایی تحصیل هستند، دشوار به نظر می رسد.

مقاله حاضر به بررسی مشکلات دانشجویان فارسی زبان در یادگیری و به کار بردن فعل روسی - و به بیان دقیق تر فعل پیشوندی در زبان روسی - می پردازد. گفتنی است که این مقاله شامل بررسی و تحلیل مشکلات موجود هنگام یادگیری افعال حرکتی نیست، زیرا در این باره مقالات و کارهای علمی مستقل بسیاری به زبان فارسی وجود دارند که به صورت کامل و جامع فعل حرکتی روسی را نقد و بررسی کرده اند. برای مثال، پایان نامه کارشناسی ارشد با عنوان «بررسی فعل های حرکتی با پیشوندهای B- و BИ- و مقایسه آن در زبان فارسی» (اسحق نیموری، ۱۳۹۲)، «بررسی افعال حرکتی روسی با پیشوند «за» و نحوه بیان آن در زبان فارسی» (Джабери, 2013)، «افعال حرکتی «идти-ходить, вести-» (Дад, 2009) و غیره.

در پژوهش حاضر، نویسنده با هدف جمع آوری داده ها، علاوه بر بررسی محتوای فرهنگ های دوزبانه روسی - فارسی که در کلاس های درس فارسی زبانان به منزله یکی از ابزارهای آموزشی مورداستفاده قرار می گیرند، از امتحانات میان ترم و پایان ترم ۴۵ نفر از دانشجویان یکی از دانشگاه های دولتی ایران که در نیم سال چهارم تحصیلی به یادگیری افعال پیشوندی روسی به منزله یک واحد درسی مستقل، مشغول هستند نیز کمک می گیرد.

چنین به نظر می رسد که ناآشنایی زبان آموزان فارسی زبان با ویژگی های دستوری فعل روسی، عدم وجود منابع درسی مناسب و استاندارد، عدم آشنایی زبان آموزان با مفاهیم واژه سازی فعل در زبان روسی، از دلایل اصلی ایجاد خطا در یادگیری فعل پیشوندی روسی در کلاس های درس دانشجویان فارسی زبان هستند.

در این مقاله نویسنده سعی دارد تا با نشان دادن خطای زبان آموزان فارسی زبان و همچنین مشکلات و کمبودهایی که موجب به وجود آمدن این خطاها می شوند، راهکاری مناسب برای بهبود روند یادگیری فعل پیشوندی روسی و ارتقای کیفیت آموزشی ارائه دهد.

۲. پیشینه موضوع

مفهوم «خطا» را می‌توان در هر حوزه از فعالیت‌های انسان تعریف کرد: فعالیت‌های نظری، عملی، شناختی و حتی فعالیت‌های جسمانی انسان ارتباط تنگاتنگی با فعالیت‌های ذهنی او دارند. این گونه فعالیت‌ها نیز پیش از هر چیزی تحت‌تأثیر توانایی انسان در درک دنیای اطراف و چگونگی هضم اتفاقاتی که پیرامون وی روی می‌دهند، قرار دارد. درک و شناخت انسان از دنیای اطرافش نیز می‌تواند درست یا نادرست باشد، که همین امر تأثیری مستقیم بر سبک زندگی وی و انتخاب‌هایش می‌گذارد. هرگونه شناخت نادرست از قوانین و علوم تعریف‌شده در دنیای پیرامونمان که انسان را از انتخاب مسیری صحیح و درست بازدارد، می‌تواند موجب بروز خطا و اشتباه شود.

یادگیری زبان خارجی و تسلط یافتن بر مفاهیم دستوری و لغوی آن نیز یکی از فعالیت‌هایی است که معمولاً با بروز خطا و مشکلات زیادی از سوی زبان‌آموزان همراه است. آنچه مسلم است این است که هر فرد مشتاق به یادگیری زبان‌های خارجی باید قادر باشد تا از به‌وجود آمدن خطا به‌هنگام ایجاد ارتباط - چه شفاهی و چه کتبی - جلوگیری به‌عمل آورد یا آن را به حداقل برساند تا بدین وسیله بتواند ارتباطی صحیح با مخاطبانی که به زبان مقصد صحبت می‌کنند، برقرار سازد. بنا به نظر کورد^۱، در یادگیری هر زبان خارجی هیچ انحراف و تخطی از قواعد زبان مقصد اتفاقی نیست و حاکی از دانش و آگاهی ناکافی است (آیتی، ۱۳۹۰، ص. ۵۶).

در سال‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ زبان‌شناسان تمرکز خود را بر روی خطا به‌منزله مفهوم جدیدی که تأثیر بسزایی بر فعالیت ترجمه و انتقال مفاهیم و عبارات دارد، معطوف کردند. م. و. نیکیتین^۲ (۱۹۶۲)، و. نیکل^۳ (۱۹۷۱)، گ. و. پیگر^۴ (۱۹۹۰)، ف. باتسویچ^۵ (۲۰۰۱) نظریه خطاهای گفتاری را به‌منزله حوزه پژوهشی مستقلی در زبان‌شناسی پیشنهاد کردند. به‌دنبال پیشنهاد آن‌ها کارهای علمی مختلفی انجام شد که از تئوری آن‌ها حمایت می‌کرد. برای مثال، گ. نیکل در سال ۱۹۷۱ اصطلاح^۱ «ортология» را پیشنهاد کرد که به‌معنای علمی است که به بررسی خطاها می‌پردازد (Дибрен, 2007, p. 12). بدین ترتیب مکتب جدیدی در غرب شکل

گرفت که آن را Error analysis و در روسیه Анализ ошибок می‌نامیدند. گفتنی است که در زمان حاضر نیز برای بیان این مفهوم از اصطلاح «تحلیل خطا» استفاده می‌کنند. با مطالعه منابع موجود که به این مفهوم اختصاص داده شده‌اند می‌توان دریافت که درباره مفهوم خطا دو رویکرد به وجود آمد. طرفداران رویکرد اول مانند ب. کیلهوفر^۷ پیشنهاد کردند تا هر شکلی از نقص زبان‌شناسی را که از بدو تحصیل باید از بین برود خطا بنامند. در سال ۱۹۷۵ وی چنین نوشت که حیاتی‌ترین مسئله در هر کلاس درس آموزش زبان خارجی باید مبارزه با خطاها و اصلاح آن‌ها باشد. به همین منظور وی پیشنهاد کرد تا برای جلوگیری از ایجاد خطا در کلاس‌های آموزش زبان خارجی، ساختارهای مختلفی از زبان مقصد به دانش‌آموزان ارائه شود تا با آن‌ها آشنا شوند و این ساختارهای ازپیش‌آماده شده را طی فرایند یادگیری زبان خارجی به کار ببرند. به عبارت دیگر تأکید کیلهوفر بر جلوگیری از ایجاد خطا بود تا از بین بردن آن‌ها. در دهه ۱۹۸۰ قرن بیستم بود که دومین رویکرد به مفهوم خطای گفتاری به وجود آمد. طرفداران این رویکرد که از جمله آن‌ها می‌توان به ب. میشل^۸ اشاره کرد، بر این باور بودند که خطا به نوبه خود جنبه مثبتی از فرایند آموزش قلمداد می‌شود که به استادان و معلمان کمک می‌کند تا میزان دانش زبان‌آموزانشان را نسبت به زبان مورديادگیری بسنجند. آن‌ها بر این مسئله تأکید دارند که خطا نه فقط در فرایند آموزش، بلکه می‌تواند در تمامی مناسبات انسانی رخ دهد. مسئله مهم دیگری که طرفداران این رویکرد به آن اشاره می‌کنند این است که هنگام یادگیری زبان خارجی، خطا عنصری سیستماتیک و بین‌زبانی تلقی می‌شود و صرفاً به یکی از زبان‌های مبدأ یا مقصد مربوط نمی‌شود (دوستی‌زاده، ۱۳۹۰، صص. ۴۹-۵۰).

ح. و. جورج^۹ یکی از بنیانگذاران اصطلاح «تحلیل خطا» یا «error analysis» در اروپا بود که برای اولین بار مفهوم «جعبه سیاه» یا «black box» را مطرح کرد و به بررسی پروسه آموزش زبان انگلیسی به خارجی‌زبانان پرداخت. او دو رویکرد در یادگیری زبان خارجی تعریف کرد: در رویکرد اول، اطلاعاتی که زبان‌آموزان از معلم خود یا به کمک کتاب آموزشی دریافت می‌کند «ورودی» یا «input» و در رویکرد دوم آنچه را آن‌ها در گفتار کتبی و شفاهی خود به کار می‌برند «خروجی» یا «output» نامیده می‌شوند. طبق نظر جورج، هرگاه

زبان‌آموز اشکال زبانی را که مطابق با معیار و استانداردهای تعریف‌شده در زبان مقصد نیستند، به‌کار ببرد، خطا رخ می‌دهد. در تکمیل اصطلاح ورودی، س. کوردر اصطلاح دیگری را پیشنهاد کرد که «پذیرش» یا «intake» نام داشت. او خطاهای گفتاری را به دو دسته تقسیم می‌کند: بنا به نظر وی، اولین گروه از خطا غیرارادی هستند (mistake). این خطاها می‌توانند هم در زبان مادری و هم به‌هنگام یادگیری زبان خارجی رخ دهند. دلایل اصلی ایجاد این خطاها اغلب خستگی، فراموشی یا هیجان هستند. برخلاف دسته اول، دومین دسته خطاها (Error) ارادی هستند (Шевнин, 2004, p. 36). در زبان فارسی دسته اول خطاهای گفتاری را خطای کنشی و دسته دوم را خطای توانشی می‌نامند (بهزادی، ۱۳۸۴، ص. ۷۶).

از میان دانشمندان معاصر روس که به بررسی خطاهای زبانی پرداخته‌اند، می‌توان به س. ن. تسیتلین^۱، آن. شوکین^{۱۱} و غیره اشاره کرد که اصطلاحات دیگری را پیشنهاد کردند، همانند «errotologia» (errotology) «ошибковедение» (error science) «эррология» (errotology) و «оротология» (orotology) (Шевнин, 2004, pp. 197-198). جدیدترین تعریفی که درباره مفهوم خطای گفتاری وجود دارد به آن. شوکین برمی‌گردد. وی بدون دادن نام جدیدی به خطا، آن را چنین توصیف می‌کند: انحراف از استفاده صحیح در به‌کاربردن واحدهای زبانی و شکل‌های آن، نتیجه عمل اشتباه زبان‌آموز (Щукин, 2009, p. 182).

درخصوص خطاهای گفتاری در زبان روسی تقسیم‌بندی‌های زیادی از سوی زبان‌شناسان انجام شده که ما در این مقاله فقط به دو مورد از آن‌ها اشاره می‌کنیم. برای مثال ا.گ. آزیموف^{۱۲} و آن. شوکین تنها با توجه به سطوح زبانی، و بدون در نظر گرفتن این مسئله که خطای موردبررسی در گفتار شفاهی یا کتبی روی می‌دهد، تقسیم‌بندی سنتی از مفهوم خطا ارائه می‌دهند. آن‌ها خطاهای گفتاری را به پنج دسته تقسیم می‌کنند: (۱) خطاهای املائی (орфографические ошибки)، (۲) خطاهای تلفظی (акцентологические лексические или семантические ошибки)، (۳) خطاهای واژگانی یا معنایی (грамматические ошибки) که خود به دو دسته خطاهای واژه‌ساختی (словообразовательные ошибки) و دستوری - نحوی

(грамматико-синтаксические ошибки) تقسیم می‌شود، ۵) خطاهای سبکی (стилистические ошибки) (Азимов, 2009, p. 259). یکی از جامع‌ترین تقسیم‌بندی‌ها در مورد خطای گفتاری زبان‌آموزان به C.H. Цейтлин باز می‌گردد. مطابق تقسیم‌بندی این زبان‌شناس، خطاها را می‌توان با توجه به موقعیت گفتاری، نوشتاری، یا بدون در نظر گرفتن اینکه در گفتار یا نوشتار رخ می‌دهد، به شش دسته تقسیم کرد (Жеребило, 2008, p.. 16). کار تحقیقی حاضر نیز به منظور دسته‌بندی خطاهای دانشجویان فارسی زبان در ترجمه و به‌کاربردن افعال پیشوندی روسی، این تقسیم‌بندی را مبنای تحلیل خود قرار می‌دهد:

جدول ۱: تقسیم‌بندی خطاهای گفتاری بر اساس نظریه C.H. Цейтлин
Table 1: Classification of speech errors based on Einstein's theory

1. свойственные исключительно устной форме речи خطاهایی که تنها مختص شکل گفتاری هستند.	1. орфоэпические – درست‌خوانی- 2. акцентологические – تلفظی
2. не зависящие от формы речи - خطاهایی که وابسته به نوع گفتار نیستند.	1. словообразовательные - واژه ساختی - 2. морфологические - صرفی - 3. синтаксические - نحوی - 4. лексические - واژگانی - 5. фразеологические - اصطلاحات و تعبيرات - 6. стилистические – سبکی
3. свойственные исключительно письменной форме речи – خطاهایی که تنها مختص شکل نوشتاری است.	1. орфографические – نوشتاری - 2. пунктуационные – سجاوندی -

با جست‌وجو در میان آثار علمی و کارهای تحقیقاتی انجام‌شده در ایران درمی‌یابیم که مفهوم خطا در کشور ما مفهوم جدیدی است که در حوزه روش‌شناسی آموزش زبان، دیدگاه و نظریه مستقلی درباره آن مطرح نشده است. مطالعه و بررسی کارهای علمی و پژوهشی دانشجویان و استادان زبان‌های خارجی در ایران نشان می‌دهد که مبنای این کارهای تحقیقی که در حوزه خطا نگاشته شده‌اند، نظریه‌های زبان‌شناسان غربی از جمله کوردر است. برای

مثال، بهزادی با تکیه بر جدول خطاهای کوردر به تحلیل و بررسی خطاهای دانشجویان فارسی در یادگیری زبان روسی می‌پردازد (بهزادی، ۱۳۸۴). دوستی‌زاده در مقاله خود به بررسی تاریخچه شکل‌گیری مفهوم خطا و رابطه آن با فعالیت ترجمه را مورد بررسی قرار می‌دهد (دوستی‌زاده، ۱۳۹۰، صص. ۶۶-۴۷). علاوه بر مقالات چاپ‌شده در حوزه خطا، پایان‌نامه‌های زیادی در مقطع ارشد و دکتری رشته زبان روسی به چشم می‌خورند که به بررسی خطاهای دانشجویان فارسی زبان در فراگیری حوزه‌های مختلف زبان روسی می‌پردازند. برای مثال، قلعه‌بندی در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود به بررسی خطای زبان‌آموزان فارسی زبان در کاربرد پیشوندهای فعلی «пре-» و «при-» پرداخته (Галєбанди، 2011). همچنین وی در رساله دکتری خود خطاهای گفتاری دانشجویان فارسی‌زبان در ترجمه افعال مشتق پرکاربرد از روسی به فارسی را بررسی کرده است (Галєбанди، 2020). از دیگر کارهای پژوهشی می‌توان به پایان‌نامه کارشناسی ارشد خزایی اشاره کرد که خطاهای رایج در ترجمه قید فعلی در متون مطبوعاتی از روسی به فارسی را بررسی می‌کند (Хазані، 2017). جلالی در مقاله‌ای که به دانشجویان چینی‌زبان مشغول تحصیل در دانشگاه‌های ایران مربوط می‌شود، با بررسی جملات ساده و مرکبی که در انشاهای این دانشجویان به زبان فارسی نوشته شده، تأثیر فعالیت ترجمه بر افزایش یا کاهش امکان بروز خطاهای زبانی (دستوری و لغوی) را تحلیل می‌کند (جلیلی، ۱۳۹۳). لطفی نیز در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود به بررسی خطاهای دستوری دانشجویان فارسی‌زبان در استفاده از افعال روسی به همراه حروف اضافه «в»، «на»، «с»، «по» می‌پردازد (Лотфи، 2007). محمدی در یک مقاله به دسته‌بندی خطاهای گفتاری دانشجویان فارسی‌زبان به‌هنگام یادگیری افعال مشتق پرکاربرد در زبان روسی می‌پردازد (Мохаммади، 2020). در کار تحقیقی حاضر نیز، نویسنده علاوه بر اشاره به خطاهای موجود، دیگر کاستی‌ها و مشکلاتی را که موجب سخت شدن فرایند یادگیری فعل روسی و کاربرد آن در گفتار و نوشتار دانشجویان فارسی زبان می‌شود مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. از دیگر مقالاتی که به خطای یادگیری زبان بیگانه می‌پردازد، بررسی خطاهای عرب‌زبانانی است که به یادگیری زبان فارسی مشغول هستند (متولیان نائینی، ۱۳۹۶). از دیگر مقالات به‌چاپ رسیده در حوزه خطا که به بحث و بررسی خطاهای نگارشی

فارسی‌آموزان غیرفارسی‌زبان می‌پردازد، می‌توان به مقاله زهرا ابوالحسنی اشاره کرد (ابوالحسنی، ۱۳۹۳).

۳. بررسی دلایل ایجاد خطای دانشجویان فارسی‌زبان در کاربرد افعال

پیشوندی روسی

تحلیل خطای دانشجویان فارسی‌زبان در ترجمه افعال پیشوندی روسی برپایه داده‌هایی انجام شده است که طی چند مرحله به دست آمده و تکمیل شدند. لازم است قبل از هرچیز به شکل مختصری به این مراحل و فرایند انجام آن‌ها بپردازیم. از آنجا که در زبان روسی افعال مشتق بسامد بالایی دارند و تقریباً ۸۰ تا ۹۰ درصد دایره واژگان این زبان را لغات مشتق تشکیل می‌دهند (Казак, 2012, p. 38)، لذا بر آن شدیم تا تعداد محدودی از این افعال را انتخاب کنیم. معیار انتخاب این افعال که تعداد آن‌ها به ۱۲ فعل جامد می‌رسد، در وهله اول، فرهنگ بسامد زبان روسی (Л.Н. Засорина, 1997) است. از میان بیش از ۱۲۰۰ فعل پربسامد روسی موجود در این فرهنگ، ۱۲ فعل جامد و افعال هم‌ریشه با آن‌ها انتخاب شدند. دلیل انتخاب این تعداد از فعل جامد پربسامد این است که در میان پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و همچنین مقالات چاپ‌شده در حوزه فعل روسی، به شکلی گسترده به این افعال پرداخته شده که این امر نشان از اهمیت این افعال در کتب آموزشی تدوین‌شده برای آموزش زبان روسی به خارجی‌زبانان دارد. از سوی دیگر برای آنکه به داده‌های دقیقی برسیم، چهار کتاب آموزشی به‌کار رفته در دوره‌های مقدماتی آموزش زبان روسی به فارسی‌زبانان مورد بررسی قرار گرفت تا تعیین شود، کدامیک از افعال پیشوندی مستخرج از فرهنگ بسامد زبان روسی در این منابع بیشتر به‌کار رفته‌اند. کتاب‌های آموزشی مورد بررسی، «Русский класс» «Дорога в Россию»، «Жили были» و «Лестница» بودند. گفتنی است که در نهایت، از میان ۱۳۳ فعل هم‌ریشه با ۱۲ فعل جامد پربسامد (быть, говорить, сказать, думать, быть, жить, смотреть, работать, писать, читать, бросить, бить) به ۳۳ فعل پیشوندی رسیدیم که در جدول ۲ به آن‌ها اشاره کرده‌ایم.

جدول ۲: فهرست افعال پیشوندی پربسامد موجود در کتاب‌های آموزشی زبان روسی

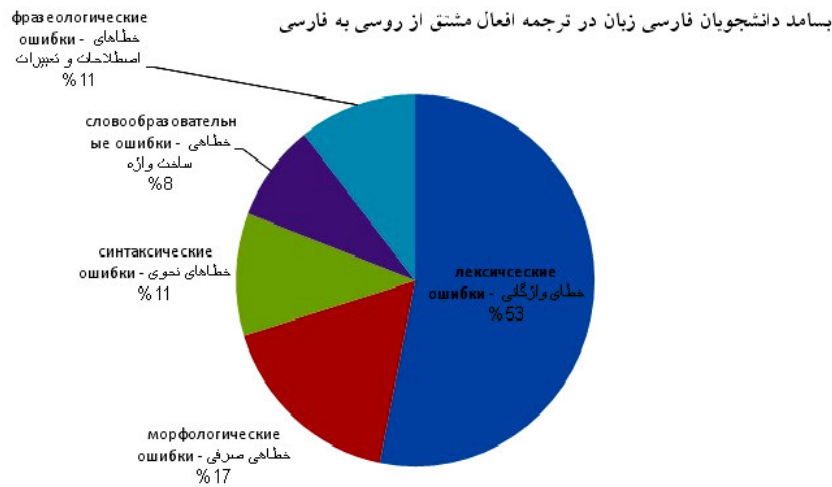
Table 2: List of frequently used prefix verbs in Russian textbooks

کتاب	افعال پیشوندی پربسامد
کتاب «Дорогая в Россию»	поговорить, прочитать, выдать, передаться, передать, записать, написать, издать, задуматься, подумать, описать, придумать, сдать, подать, отдать, предать, подписать, обдумать, договориться, побыть, посмотреть, осмотреть, прибыть, побыть, посмотреть, убить, поработать, заработать
کتاب «Жили были»	придумать, прочитать, записать, задать, поговорить, написать, описать, посмотреть, посмотреть,
کتاب «Русский класс»	описать, прочитать, выдать, написать, сдать, договориться, записать, подать, придать, передать, прожить, пережить, отдать, выписать, поговорить, задать, придумать, подписать, посмотреть, броситься, высказать, подсказать, убить, разбить,
«Лестница»	отдать, поговорить, броситься, подписать, прочитать, передать, написать, посмотреть, записать, поработать, задать

خطاهای گفتاری دانشجویان فارسی‌زبان در ترجمهٔ افعال پیشوندی را می‌توان از دو منظر بررسی کرد: (۱) انواع مختلف خطاهای گفتاری از دیدگاه ویژگی‌های زبان‌شناختی؛ (۲) دلایل ایجاد این خطاها که خود به دو دسته تقسیم می‌شوند.

۳-۱. تقسیم‌بندی خطاهای گفتاری از دیدگاه ویژگی‌های زبان‌شناختی

به‌منظور تحلیل خطاهای دانشجویان در ترجمهٔ افعال پیشوندی روسی به فارسی از روش آزمون‌گری کمک به‌عمل آمد. از ۴۵ نفر از دانشجویان روزانه و شبانهٔ دانشگاه علامه طباطبایی که در ترم چهارم درحال فراگیری افعال پیشوندی به‌منزلهٔ یک واحد درسی مستقل بودند، طی دو مرحله آزمون به‌عمل آورده شد تا به نتایج دقیق‌تری دست یابیم. طبق تقسیم‌بندی C.H. Цейтлин درخصوص خطاهای گفتاری که در بالا به آن‌ها اشاره کردیم، به ۵ دسته خطای گفتاری در ترجمهٔ افعال پیشوندی از روسی به فارسی رسیدیم (خطای سبکی مشاهده نشد). از میان این تقسیم‌بندی‌ها، خطاهای واژگانی، صرفی، نحوی، واژه‌ساختی، و اصطلاحات و تعبیرات مشاهده شدند. بسامد هریک از این خطاها نیز موردبررسی قرار گرفت که در نمودار ۱ آورده شده‌اند.

نمودار ۱: بسامد خطاهای گفتاری ایجادشده در امتحان دانشجویان فارسی‌زبان
Chart 1: Frequency of speech errors created in the exam of Persian language students

گفتنی است که با بررسی‌های به‌عمل آمده، بدین نتیجه دست یافتیم که هریک از خطاهای ایجادشده در امتحانات دانشجویان نیز تحت شرایطی خاص به‌وجود می‌آیند که در دامه با آوردن مثال به آن‌ها اشاره می‌کنیم. در مثال‌های ذکرشده، ترجمه اشتباه با * نشان داده می‌شود.

۱) خطاهای واژگانی (лексические ошибки) و شرایط ایجاد آن‌ها: عدم آشنایی با معنی فعل پیشوندی، تعمیم نادرست معانی پیشوندها:

Мне выдали паспорт в паспортном столе.

*در اداره گذرنامه پاسپورتم را به من پس دادند.

در اداره گذرنامه پاسپورتم را صادر کردند.

Он всю свою стипендию отдал матери.

*او تمام حقوقش را به مادرش برگرداند.

او تمام کمک هزینه تحصیلی خود را به مادرش بخشید.

۲) خطاهای صرفی (морфологические ошибки) و شرایط ایجاد آن‌ها: عدم توانایی در تشخیص مقوله‌های دستوری نمود، وجه و زمان فعل؛

Вы тщательно продумывали данные, которые получали на компьютере?

* شما با دقت بررسی کردید نتایجی را که در کامپیوتر به دست آوردید؟

* شما نتایجی را که در کامپیوتر به دست می‌آوردید، با دقت بررسی می‌کردید؟

Каждый раз, когда студент перечитывал текст, выписывал из него незнакомые слова.

* هر بار دانشجو متن را خواند و کلمات ناآشنا را از آن بیرون کشید.

هر بار، وقتی دانشجو متن را از نو می‌خواند، کلمات ناآشنا را از آن استخراج و یادداشت می‌کرد.

۳) خطاهای واژه‌ساختی (словообразовательные ошибки) و شرایط ایجاد آن‌ها: عدم توانایی دانشجویان در تشخیص پیشوندهایی که به لحاظ ظاهری مشابه هستند (пре-, пере-, при-، تشخیص نادرست ریشه فعل؛

Она всегда заговаривала тихим голосом.

* او همیشه با صدای بلند صحبت می‌کرد.

او همیشه با صدای آهسته شروع به صحبت می‌کرد.

Эгоист и трус может предать общие интересы.

* ترسو و خوادخواه می‌تواند علایق عمومی را منتقل کند.

فرد خوادخواه و ترسو می‌تواند به منافع مشترک خیانت کند.

۴) خطاهای نحوی (синтаксические ошибки) و شرایط ایجاد آن‌ها: عدم توانایی در تشخیص هدایت نحوی فعل، حذف اشتباه مفعول الزامی؛

Мой дедушка пережил всех своих сверстников.

* پدر بزرگم ..... رفت و نزد همسن‌وسالانش زندگی کرد.

پدر بزرگم از همه همسن‌وسالانش بیشتر عمر کرده است.

گفتنی است که در مثال بالا علامت سه نقطه معنای حذف یک واژه و ناقص بودن ترجمه انجام‌شده از سوی دانشجو است.

- *Наконец, больную девушку выписали из больницы.*

*بالأخره دختر بیمار از بیمارستان مرخص شد.

بالأخره، دختر بیمار را از بیمارستان مرخص کردند.

۵) اشتباهات اصطلاحات و تعبیرات (фразеологические ошибки) و شرایط ایجاد آن‌ها: عدم آشنایی دانشجویان با ساختار ترکیبات پایدار در زبان روسی و معنایی ثابت آن‌ها.

Не надо придавать значение случайно сказанным словам.

*نباید کلماتی را که ناگهان گفته می‌شوند ترجمه کرد.

نباید به حرف‌هایی که به صورت اتفاقی بیان شده، اهمیت داد.

Когда студенты подали повод преподавателю, он сердится на них.

* وقتی دانشجویان به استاد ... می‌دهند، او عصبانی می‌شود.

وقتی دانشجویان بهانه دست استاد دادند، او از آن‌ها عصبانی شد.

باتوجه به مثال‌های ذکرشده در بالا، می‌توان خطای گفتاری زبان‌آموزان در ترجمهٔ افعال پیشوندی را وابسته به برخی عوامل زبانی دانست که از میان آن‌ها می‌توان به این موارد اشاره کرد: عدم تسلط کافی به مقوله‌های دستوری فعل روسی (به‌خصوص نمود استمرای و مطلق که در ساختار افعال پیشوندی اهمیت دستوری بالایی دارند)، عدم آشنایی درست و صحیح با پیشوند فعلی در زبان روسی، و علاوه‌برآن، تغییرات معنایی و دستوری که به‌هنگام ترکیب پیشوندها با افعال ایجاد می‌شوند، همچنین عدم درک صحیح ترکیبات پایدار در این زبان که نیاز به تمرین و تکرار بسیار دارند تا به خاطر سپرده شوند. علاوه‌بر این، تجربهٔ تدریس در کلاس‌های درس فارسی‌زبانانی که در مراحل ابتدایی یادگیری زبان روسی هستند، بر این مسئله صحت می‌گذارد که بخش قابل‌توجهی از خطای زبان‌آموزان فارسی‌زبان به عدم آشنایی آنان با مبحث ساخت واژه در زبان روسی (словообразование) برمی‌گردد. گستردگی بحث ساخت واژه در زبان روسی ازجمله مسائل مهمی است که عدم آشنایی کافی دانشجویان فارسی‌زبان با آن موجب ضعف در یادگیری و همچنین به‌کار بردن صحیح افعال پیشوندی روسی در گفتار و نوشتار می‌شود.

۲-۳. دلایل ایجاد خطاهای گفتاری

تجربه تدریس به دانشجویان فارسی‌زبان ثابت کرد که تقسیم‌بندی ذکرشده در بالا می‌تواند دلایل متعددی داشته باشد. قبل از هرچیز، بروز این‌گونه خطاها می‌تواند نتیجه نداشتن دانش کافی درخصوص مقوله فعل روسی، و از همه مهم‌تر، افعال پیشوندی باشد. از دیگر دلایل بروز این خطاها کمبودهای موجود در فرهنگ‌های دوزبانه‌ای است که به‌منزله ابزار آموزشی به‌هنگام تدریس مقوله فعل روسی در کلاس‌های درس به‌کار می‌روند. به همین منظور، معانی افعال پیشوندی انتخاب‌شده در فرهنگ‌های روسی دوزبانه، مانند فرهنگ توصیفی زبان روسی از س. ی. اوژگوف^{۱۳} (۲۰۰۶)، فرهنگ توصیفی زبان روسی از د. ن. اوشاکوف^{۱۴} (۱۹۳۵-۱۹۴۰)، فرهنگ جدید توصیفی - واژه ساختی از ت. ف. یفرمووا^{۱۵} (۲۰۰۰) و همچنین در فرهنگ‌های دوزبانه روسی - فارسی فرهنگ روسی - فارسی ای. ک. آفچینیکووا^{۱۶} (۱۹۶۵)، فرهنگ روسی - فارسی گ. آ. واسکانیان^{۱۷} (۲۰۰۸) و فرهنگ روسی - فارسی س. د. کلیفتسوا^{۱۸} با ویرایش گ. آ. واسکانیان (۱۹۹۵) نیز بررسی شد.

از آنجایی‌که فرهنگ‌های لغت یکی از مهم‌ترین ابزارهای آموزشی در یادگیری زبان خارجی شمرده می‌شوند و بدون کمک آن‌ها فراگیری درست و صحیح زبان بیگانه امری دشوار و تقریباً غیرممکن به‌نظر می‌رسد، بر آن شدیم تا فرهنگ‌های دوزبانه روسی - فارسی را بررسی کنیم تا نقاط ضعفی را که بر روند آموزش و یادگیری فعل روسی اثرگذارند بررسی کنیم. به‌منظور بررسی معانی این افعال و کمبودهای احتمالی فرهنگ‌های دوزبانه، ملاک مقایسه خود را معانی موجود در فرهنگ‌های توصیفی ذکرشده در بالا قرار دادیم.

۱) اولین فرهنگ، فرهنگ روسی - فارسی С.Д. Клевцова است که تنها فرهنگ آموزشی دوزبانه روسی - فارسی در ایران به‌شمار می‌رود. ازجمله کمبودهای این فرهنگ لغت می‌توان به نبودن افعال مشتق پربسامدی مانند «поработать» - «задаться» «прожить - проживать» задаваться» و غیره اشاره کرد. یکی دیگر از مشکلات این فرهنگ ذکر نشدن مفعول الزامی (обязательное дополнение) در مدخل برخی از افعال مشتق متعددی است. اگرچه نویسنده در مقدمه فرهنگ لغت بر این مسئله تأکید دارد که به‌همراه افعالی که مفعول الزامی می‌طلبند، حالت‌های نحوی مربوط آن‌ها آورده شده، اما در

کنار برخی افعال همانند «прибыть – прибывать» و «зadать – задавать» و «поговорить» هدایت نحوی آن‌ها آورده نشده است.

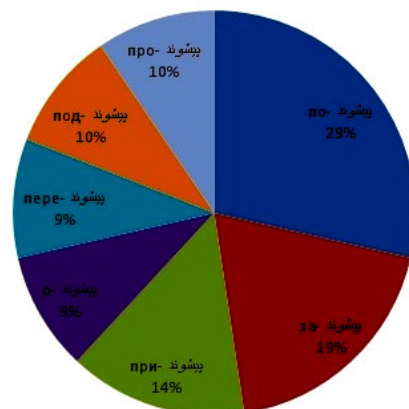
۲) در فرهنگ روسی - فارسی Г.А. Восканян برای برخی از افعال پیشوندی مدخل مستقلی در نظر گرفته نشده است. برای مثال «подписать – подписывать» برای پیدا کردن این جفت فعلی لازم است به مدخل «подписка» مراجعه کرد. در فرهنگ لغت مذکور، افعالی از این قبیل که مدخل مستقلی ندارند، اغلب مشاهده می‌شوند.

۳) در فرهنگ روسی - فارسی И.К. Овчинникова کمبود هدایت فعلی در شمار زیادی از افعال مشتق دیده می‌شود. اگرچه در مقدمه این فرهنگ لغت نویسنده بر این مسئله تأکید می‌کند که بلافاصله پس از معانی یک فعل، در پرانتز تمامی هدایت‌های نحوی مربوط به آن ذکر شده است.

به غیر از کمبودهایی که در بالا به آن‌ها پرداخته شد، لازم است ذکر کنیم که کمبود معنا در برخی مدخل‌ها نیز مشاهده می‌شود، که در ادامه به برخی از آن‌ها اشاره می‌کنیم: در مدخل فعل «оговориться» در هر سه فرهنگ فارسی - روسی معنای «تیق زدن، اشتباه لپی کردن» که سبک محاوره‌ای دارد مشاهده نمی‌شود. فعل «побыть» در هیچ از این سه فرهنگ معنای «کمی/مدتی ماندن» وجود ندارد، در حالی که این معنا در فرهنگ‌های توصیفی روسی وجود دارد. یا فعل «поговорить» که یکی از معانی ذکر شده برای آن در فرهنگ‌های روسی «گپ زدن» است، ولی در فرهنگ‌های روسی - فارسی ذکر نشده است.

علاوه بر موارد بالا، با توجه بررسی‌های انجام شده در این کار پژوهشی به این نتیجه رسیدیم که در کتاب‌های آموزشی استفاده شده در ایران، بیشترین بسامد متعلق به پیشوند فعلی -По- است، و پس از آن پیشوندهای فعلی -за- و -при- در اولویت‌های بعدی قرار دارند. بسامد این پیشوندها در نمودار زیر نشان داده شده است.

بسامد پیشوندهای فعلی روسی در کتابهای آموزشی

نمودار ۲: بسامد پیشوندهای فعلی در کتاب‌های آموزشی در کلاس‌های درس دانشجویان ایرانی
Chart 2: Frequency of verb prefixes in textbooks in Iranian students' classrooms

۴. نتیجه

خطای دانشجویان در ترجمهٔ افعال پیشوندی پربسامد را می‌توان از دو جنبه بررسی کرد: (۱) خطاهایی که جنبهٔ زبان‌شناسی دارند و به شش دسته خطاهای لغوی، صرفی، نحوی، اصلاحات و تعبیرات، سبکی و واژه‌ساختی تقسیم می‌شوند؛ (۲) دلایل ایجاد این خطاها که به دو دسته تقسیم می‌شوند: عدم دانش کافی دانشجویان فارسی‌زبان نسبت به ساختارهای زبانی و همچنین کمبودهای موجود در فرهنگ‌های دوزبانهٔ روسی - فارسی که در کلاس‌های درس فارسی‌زبانان مورد استفاده قرار می‌گیرند. به‌منظور رفع خطاهای احتمالی زبان‌آموزان به‌هنگام یادگیری و کاربرد افعال پیشوندی پربسامد روسی یا کاهش احتمال رخ دادن این خطاها می‌توان راهکارهای مختلفی را پیشنهاد کرد. یکی از این راهکارها که اهمیت بسیار زیادی دارد، به چگونگی انتخاب افعال پیشوندی روسی در طول دورهٔ آموزشی باز می‌گردد. از آنجایی‌که هر فعل روسی جامد این قابلیت را دارد تا با پیشوندهای بی‌شماری ترکیب شود و مفهوم جدیدی را برساند، به‌همین دلیل پیشنهاد می‌شود از افعال پیشوندی در جزوه‌های

درسی استفاده شود که از بسامد بیشتری نسبت به بقیه افعال هم‌ریشه با آن برخوردار باشد. ضمن آنکه نباید از نظر دور داشت، تنها بسامد افعال جامد نمی‌تواند به انتخاب فعل در تدوین جزوه درسی کمکی کند، زیرا طی تحقیق به عمل آمده در فرهنگ بسامد زبان روسی (Л.Н. Засорина, 1997) به این نتیجه رسیدیم که بسامد افعال لازم و افعال مشتق شده از آنها در بسیاری از موارد هیچ تناسبی با یکدیگر ندارند. برای مثال، در میان افعال جامد، فعل «быть» بسامد بیشتری دارد، درحالی‌که در میان افعال پیشوندی، فعل «посмотреть» از این حیث در مرتبه اول قرار دارد. این بدان معناست که ممکن است فعل جامد در مرتبه پایین‌تری از بسامد قرار بگیرد، اما افعال مشتق شده از همان فعل، از بسامد بالاتری نسبت به آن برخوردار باشند. همین امر لزوم دقت در انتخاب افعال پیشوندی را به منظور تدوین جزوه‌های درسی دوچندان می‌کند. علاوه بر این، بیش از این به این نکته اشاره کردیم که پیشوندهای فعلی در زبان روسی دارای معانی متعددی است که در میان آنها، برخی بسامد بیشتری دارند. در نتیجه، همانطور که واضح است به هنگام انتخاب افعال پیشوندی طی دوره آموزشی لازم است پیشوندهایی را در نظر بگیریم که همچون فعل پیشوندی از کاربرد بیشتری برخوردارند. افزون بر این، هر پیشوند فعلی دارای معانی متعددی است که در میان آنها برخی معانی اولویت بیشتری دارند، برخی از آنها تنها در ترکیبات ثابت و تنها در ترکیب با افعال مشخصی به کار می‌روند. برای مثال: при+дательное значение در معنای «اهمیت دادن»، по+дательное значение در معنای «بها نه دست کسی دادن»، + вы+дательное значение در معنای «خود را به جای کسی جا زدن» و غیره. بی‌شک، چنین انتخاب درست و به‌جایی در تدوین مطالب درسی و آموزشی، نه تنها روند تدریس را تسهیل می‌بخشد، بلکه تا میزان بسیار زیادی به یادگیری هرچه آسان‌تر دانشجویان فارسی زبان کمک می‌کند. یکی دیگر از مسائلی که به نظر می‌رسد باید بدان دقت شود، آشنا کردن دانشجویان با مفهوم «словообразование» در زبان روسی و از همه مهم‌تر روش‌های ساخت فعل مشتق در زبان روسی است. زیرا قریب به اتفاق دانشجویان فارسی‌زبان با مفهوم واژه‌سازی فعل روسی به دلیل گستردگی و تفاوت‌های بارز آن با فعل فارسی، آشنایی درست و کافی ندارند و اغلب دچار سردرگمی و اشتباه می‌شوند. تجربه تدریس در کلاس‌های درسی زبان روسی نشان داده که کمبود منابع آموزشی مختص آموزش فعل روسی به فارسی‌زبان یکی دیگر از

مشکلاتی است که لازم است بدان توجه زیادی شود. تدوین کتب آموزشی در این حوزه می‌تواند موانع بسیار زیادی را از سر راه استادان و دانشجویان بردارد و امر آموزش را بهبود ببخشد. علاوه بر کتب آموزشی، فرهنگ‌های دوسویه روسی - فارسی نیز نیاز به ویرایش و به‌روزرسانی اطلاعات دارند. در میان فرهنگ‌های موجود، فرهنگ Г.А. Восканян تنها فرهنگی است که توسط دکتر محسن شجاعی ویرایش و در سال ۱۳۹۱ وارد بازار شده است، اما به دلیل محدود بودن نسخه‌های چاپی آن و همچنین عدم وجود نسخه الکترونیکی‌اش، تعداد کمی از دانشجویان بدان دسترسی دارند، و بیشتر از نسخه قدیمی موجود در فضای مجازی استفاده می‌کنند. بدین ترتیب، لازم است تا تمهیداتی اندیشیده شود تا امکان دسترسی هرچه بیشتر دانشجویان و دانش‌پژوهان به نسخه جدید این فرهنگ فراهم شود.

۵. پی‌نوشت‌ها

1. S. Corder
2. M. Nikitin
3. G. Nickle
4. V. Eiger
5. F. Batsevich
6. Orthology
7. B. Kielhöfer
8. B. Michiels
9. H.V. George
10. С.Н. Цейтлин (S. N. Tseytlin)
11. А.Н. Щукин (A.N.Shukin)
12. Э.Г. Азимов (E.G. Azimov)
13. С. И. Ожегов (S.I.Ozhegov)
14. Д.Н. Ушаков (D.N.Ushakov)
15. Т.Ф. Ефремова (T.F. Efrevova)
16. И.К. Овчинникова (E.K. Ovchinnikova)
17. Г.А. Восканян (G.A. Voskanyan)
18. С.Д. Клевцова (S.D. Klevtsova)

۶. منابع

- ابوالحسنی چیمه، ز. (۱۳۹۳). تعامل تلفظ و نگارش ارتباط بین مشکلات تلفظی و خطاهای نگارشی فارسی آموزان غیرفارسی زبان. *جستارهای زبانی*، ۲، ۱-۳۰.
- اسحق تیموری، ر. (۱۳۹۲). بررسی فعل‌های حرکتی با پیشوندهای -b و -bbl و مقایسه آن در زبان فارسی. تهران: دانشگاه تهران.
- آیتی، ا. و منوچهری، ف. (۱۳۹۰). تجزیه و تحلیل خطا در استفاده از زمان دستوری زبان فرانسه توسط فارسی‌زبانان با دانش زبان انگلیسی. *ادبیات و زبان‌ها: مطالعات زبان و ترجمه*، ۱، ۵۵-۵۷.
- بهزادی، ب. و محمدی، م.ر. (۱۳۸۴). بررسی خطاهای زبان آموزان فارسی زبان در آموزش زبان روسی براساس جدول طبقه‌بندی خطاهای کوردن. *گرایش‌های نوین در زبان‌شناسی و آموزش زبان*، ۱، ۷۵-۸۸.
- جلیلی، س.ا. و ابطحی، س.م. (۱۳۹۳). تأثیر راهبرد ترجمه بر خطاهای دستوری و واژگانی فارسی‌آموزان چینی در نگارش به زبان فارسی. *پژوهش‌نامه آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان*، ۱، ۱۳۷-۱۶۱.
- دوستی‌زاده، م.ر. و فرقانی تهرانی، آ. (۱۳۹۰). تحلیل خطا در آموزش زبان‌های خارجی باتوجه ویژه به ارزیابی خطا در آموزش ترجمه. *پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی*، ۲، ۴۷-۶۶.
- متولیان، ر. و دهخدایی، ز. (۱۳۹۶). تحلیل خطاهای املایی عرب‌زبانان فارسی‌آموز. *جستارهای زبانی*، ۷، ۲۳۳-۲۶۴.
- Азимов Э.Г., Щукин А.Н. (2009). *Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам)*. – М.: ИКАР. 448 с.
- Аникина М.Н. (2005). *Лестница. Книга-практикум. Начинаем изучать русский*. –М.: Рус. яз. – Медиа. 261 с.
- Антонова В.Е., Нахабина М.М. (2009). *Дорога в Россию: учебник русского языка (базовый уровень)*. СПб.: Златоуст. 258 с.
- Восканян Г.А. (2008). *Русско-персидский словарь: ок. 3000 слов*. –М.: АСТ:

Восток – Запад.

- Галеванди С. (2011). *Рассмотрение ошибок персоговорящих в употреблении русских глагольных приставок пере -, пре- ,и при-*. Тегеран. университет Тарбиат Модарес.
- Галеванди С. (2020). *Анализ ошибок персоговорящих студентов при переводе производных частотных глаголов с русского на персидский язык: на уровне бакалавриата*. Тегеран. Университет Тарбиат Модарес.
- Джабери,Вахиде (2013). *Изучение русских глаголов движения с приставкой «за» и их выражения в персидском языке*. университет Тарбиат Модарес.
- Дад, Масумэ. *Глаголы движения «идти-ходить, вести-водить, нести-носить» в переносном значении и способы их выражения в персидском языке*. университет Тарбиат Модарес.
- Дебрэнн М. (2007). *Межъязыковая девиатология: ошибки порождения и понимания// Вестник НГУ. Серия Лингвистика и межкультурная коммуникация. Том 5, выпуск 1. С. 12-19.*
- Ефремова Т.Ф. (2000). *Новый толково-словообразовательный словарь русского языка*.–М: Рус. яз.
- Жеребило Т.В. (2008). *Анализ ошибок в устной и письменной речи: Учебное пособие по спецкурсу*. Назрань:Пилигрим. 92 с.
- Казак М.Ю. (2012). *Морфемика и словообразования современного русского языка*. – Белгород: Издательский дом. 80 с.
- Костина И. (2006). *Русский класс: учебное пособие по русскому языку как иностранному*. Ростов н/Д.: Феникс. 336 с.
- Лотфи Р. (2007). *Грамматические ошибки персоговорящих студентов при употреблении глаголов с предлогами «В», «На», «С», и «По» в русском языке*. Тегарн. Университет Тарбиат Модарес.
- Миллер Л.В., Политова Л. В. и др. (2003). *Жили-были...28 уроков русского языка для начинающих*. СПб: Златоуст. 88 с.

References

- Abolhassani Chimeh, Z.(2014). Mixing Pronunciation and writing in teaching language: Surveying the relationship between pronunciation and writing errors among Non-Iranian Persian learners. *Language Related Research*.5(2), 1-30. [In Persian].
- Anikina, M.N. (2005). Stairs. Workshop book. We start learning Russian. Moscow: *Russian language*. –Media. 261 [In Russian]
- Antonova, B.E. & Nahabina, M.M. (2009). Road to Russia: Russian language textbook (basic level). *Saint Petersburg: Zlatoust*. 258 .[In Russian]
- Ayati, A. & Manoochehri, F. (2011) Error analysis in the use of French grammatical tense by Persian speakers with knowledge of English. *Literature and Languages: Study of Language and Translation*. 1. 55-57. [In Persian].
- Azivov T.G., Shchukin. (2009). New dictionary of methodological terms and concepts (theory and practice of teaching languages). Moscow: IKAR. 448 [In Russian]
- Behzadi, B. & Mohammadi, M.R. (2005). Investigating the errors of Persian language learners in teaching Russian language based on the classification table of Corder error. *New Trends in Linguistics and Language Teaching*. 1. 75-88. [In Persian].
- Dad, M. (2009). *The figurative significance of motion verbs «идти-ходить, вести-вредить, нести-носить» and their equivalents in Persian*. Tarbiat Modares University. [In Russian]
- Debrenn M. (2007). Interlingual deviantology: errors of generation and understanding. *Vestnik NSU. Linguistics and Intercultural Communication Series*. 5(1), 12-19. [In Russian]
- Doosti Zadeh, M. & Forghani A. (2011). Error analysis in foreign language teaching with special attention to error assessment in translation teaching. *Journal of Foreign Language Research*. 2. 47-66. [In Persian]

- Efrevova T.F. (2000). *New explanatory and derivational dictionary of the Russian language*. Moscow: Russian language. [In Russian]
- Eshagh Nimvari, R. (2013). *Investigation of motion verbs with prefixes 6- and 6ы- and its comparison in Persian*. University of Tehran. [In Russian]
- *Explanatory dictionary of the Russian language*. ed. D.N. Ushakov. (1935-1940) .- Moscow: State University "Soviet Encyclopedia".
- *Frequency dictionary of the Russian language*. ed. Zazorina L.N. (1997). Moscow.
- Ghalebandi S. (2011). *Mistakes of Persian speakers in use of verbal prefixes nepe-, npe-, u npu-*. Tarbiat Modares University. Tehran. [In Russian]
- Ghalebandi S. (2020). *Error analysis of Persian-speaker students in translation of frequently used cognate verbs from Russian to Persian: in bachelor*. Tarbiat Modares University. Tehran. [In Russian]
- Jaberi, V. (2013). *Analysis of Russian motion verbs with «за» prefix and their expression in Persian*. Tarbiat Modares University. [In Russian]
- Jalili, A. & Abtahi M. (2014). *The effect of translation strategy on grammatical and lexical errors of Chinese students in writing in Persian. Journal of Teaching Persian to Speakers of Other Languages. 1*. 137-161. [In Persian]
- Kastina E. (2006). *Russian class: a textbook on Russian as a foreign language*. Rostov n / a .: Phoenix. 336 s. [In Russian]
- Kazak M.U. (2012). *Morphemics and word formation of the modern Russian language*. Belgorod. *Izdatelski dom*. 80 p. [In Russian]
- Khazaei, S. (2017). *Analysis of translation errors of adverbial participle phrases in press texts of current Russian language into Persian language*. Tarbiat Modares University.
- Lotfi R. (2007). *Grammatical errors in using Russian prepositions, "6", "на", "с" and "no", for Students whom native language is Persian*. Tarbiat Modares University. [In Russian]

- Miller L.V., Politova L.V. et al. (2003). *Once upon a time ... 28 Russian lessons for beginners*. Saint Petersburg: Zlatoust. 88 p. [In Russian]
- Mohammadi M.R. & Galebandi .S. (2020). Examining the speech errors of Persian language students while translating derivative Russian verbs// *Teacher XXI century. 1*. 392-403. [In Russian]
- Motevallian Naeini R. & Dekhoda Z. (2018). Spelling error analysis of Arab learners of Persian language. *Language Related Research 8(7)*, 233-264. [In Persian].
- Ovchinnikova I.K. & Furugyan G.A. (1965). Russian-Persian dictionary. *Moscow: Sovietencyclopedia*. 1091. [In Russian]
- Ovchinnikova I.K. & Mamed-zade A.K. (1966). *Textbook of the Persian language. Part I. (for the first year of study)*. –Moscow: Moscow University. [In Russian]
- Ozhegov S.I. & Shvedova N.Yu. (2006). *Explanatory dictionary of the Russian language: 800,000 words and phraseological expressions*. –Moscow: A TEMP. 944 p. [In Russian]
- *Russian-Persian dictionary*. ed. Voskanyana G.A. (1995). Tehran: Jan-zadeh. 872 p. [In Russian]
- Shevnin A.B. (2004). Erratology and interlingual communication // *Vestnik VSU, Series Linguistics and intercultural communication. 2*, 36-44.
- Voskanyan G.A. (2008). *Russian-Persian dictionary: about 3000 words*. Moscow: AST: Vostok-Zapad.
- Zherebila T.V. (2008). *Analysis of errors in oral and written speech: Textbook for a special course*. Nazran: Pilgrim. 92 .[In Russian].

